

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра статистики

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності Бізнес статистика та аналітика
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Статистика бізнесу та державного управління»
(назва магістерської програми)

на тему: «Статистичне оцінювання зовнішньої торгівлі України»
(назва теми)

Виконавець:

студент обліково-економічного факультету
Гомонюк А. В. _____

Науковий керівник:

канд. екон. наук
Піскун А. В. _____

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми

Сучасні економічні перетворення, які можна спостерігати в Україні, мають на меті, з одного боку, поступову інтеграцію національних підприємств до системи міжнародних економічних відносин, а з іншого – залучення іноземних підприємців до роботи в нашій країні.

Значущість міжнародної діяльності та міжнародних зв'язків у розвитку економіки та добробуту країн, у тому числі й України, постійно зростає. Історичний досвід також підтверджує позитивний вплив і вигідність розширення участі держав у міжнародному поділі праці та в різноманітних формах міжнародних зв'язків.

Важливим є й той факт, що зовнішньоекономічна діяльність стає запорукою економічного зростання. Особливої актуальності це набуває за сучасних умов, коли процеси міжнародної економічної інтеграції інтенсифікуються: зовнішньоекономічна діяльність сприяє розвитку експортного потенціалу; вирішує проблему нестачі енергоносіїв, машин, устаткування та обладнання, новітніх технологій і певних товарів народного споживання.

Все це свідчить про актуальність обраної теми.

Мета дослідження полягає у статистичному вивченні зовнішньоекономічної діяльності України, виявленні основних тенденцій, що характеризують динаміку зовнішньоторговельного обороту та зовнішнього боргу країни.

Завдання дослідження:

- проаналізувати динаміку зовнішньоторговельного обороту;
- здійснити аналіз структури експорту-імпорту в цілому, а також їх регіональну та товарну структуру;
- проаналізувати динаміку та структуру зовнішнього боргу (за секторами економіки, валютну);
- обґрунтувати основну тенденцію розвитку зовнішнього боргу України та напрямки його скорочення.

Об'єкт дослідження процес оцінювання зовнішньоекономічної діяльності України.

Предметом дослідження магістерської роботи є теоретичні та практичні аспекти зовнішньоекономічної діяльності України в цілому, а також окремих її складових.

Методи дослідження

Для вирішення поставлених завдань у роботі використані наступні статистичні методи: статистичного спостереження, узагальнюючих статистичних

показників, методи аналізу динаміки, математичного моделювання. Також широко застосувались методи табличного та графічного представлення даних.

Інформаційна база дослідження

Закони України; спеціальна статистична література; періодичні видання; офіційні статистичні матеріали по Україні та окремих регіонах, які містяться на сайті Державної служби статистики України, Національного банку України, Статистичних щорічників.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (46 найменувань) та 2-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 70 сторінок. Основний зміст викладено на 63 сторінках. Робота містить 19 таблиць, 15 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 статтю: Гомонюк, А. В. Статистичний аналіз експортно-імпортних операцій України [Текст] // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 4. Частина I. – Одеса, ОНЕУ. – 2018. – С.33-42.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі ***«Зовнішньоекономічна діяльність як об'єкт дослідження»*** розглянуто сутність та форми зовнішньоекономічної діяльності, описані теоретичні та практичні аспекти зовнішньої торгівлі України, проведений теоретичний аналіз впливу зовнішнього боргу держави на її економіку.

У другому розділі ***«Статистичний аналіз зовнішньої торгівлі України»*** проведено аналіз динаміки зовнішньої торгівлі та структури експорту й імпорту товарів та послуг у 2005 – 2016 роках, проаналізовано товарну та регіональну структуру експорту-імпорту. Визначено основні країни-партнери України в експортно-імпортних операціях.

У третьому розділі ***«Аналіз тенденцій зовнішнього боргу України»*** здійснено аналіз зовнішнього боргу України, його валютну структуру та структуру за секторами економіки, визначено основні тенденції розвитку. Зроблено прогноз зовнішнього боргу на 2018-2019 рр. Запропоновано шляхи скорочення зовнішнього боргу України.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основними з яких є такі:

1. В останні роки Україна здійснювала зовнішньоторговельні операції з партнерами з 226 країн світу. Експортували товари до 198 країн світу, імпортували – з 207 країни. Кількість підприємств, що здійснювали зовнішню торгівлю товарами становили в експорті 15,6 тис. одиниць, в імпорті – 24,9 тис. одиниць.

2. За досліджуваний період зовнішньоторговельний оборот України збільшився на 11371,6 млн. дол. США або на 14,3 %. При цьому зростання зовнішньоторговельного обороту порівняно з попереднім роком відбувалось лише в 2006-2008 рр. та 2010-2012 рр. В усі інші роки відбувалось зменшення аналізованого показника.

3. Протягом усього аналізованого періоду, крім останніх 2-х років, в Україні імпорт товарів перевищував експорт, а отже сальдо експорту-імпорту протягом всього аналізованого періоду залишалось від'ємним, винятком є лише 2015 рік.

4. Протягом досліджуваного періоду обсяг експорту послуг перевищував імпорт послуг в Україну. А отже протягом усього аналізованого періоду сальдо експорту-імпорту послуг в Україні було позитивним.

5. Аналіз державного боргу України показав, що основними причинами виникнення та значного зростання державного боргу в Україні є дефіцит державного бюджету, а також постійний дефіцит платіжного балансу. Протягом останніх років в Україні спостерігається тенденція до стійкого зростання абсолютних показників прямого державного боргу, як внутрішнього, так і зовнішнього. І якщо до 2015 року сума внутрішнього боргу то перевищувала суму зовнішнього боргу, то була незначно меншою, а з 2015 року спостерігається чітка тенденція до суттєвого випередження зростання зовнішнього боргу над внутрішнім боргом країни.

6. У загальній сумі гарантованого державного боргу України протягом усього аналізованого періоду сума зовнішнього боргу була значно більшою, ніж сума внутрішнього гарантованого боргу.

7. Аналіз валютної структури державного боргу показав, що найбільшу питому вагу всіх зовнішніх запозичень Україна здійснює у доларах.

8. На основі проведеного аналітичного вирівнювання було зроблено висновок, що до 2008 року відбувалося уповільнене зменшення показника державного боргу України, яке після 2008 року переросло в прискорене зростання.

9. Проведений аналіз показав, що Україна в останні роки переважно запозичує кошти інших держав, але не використовує той фінансовий арсенал, який є всередині країни.

АНОТАЦІЯ

Гомонюк А. В. «Статистичне оцінювання зовнішньої торгівлі України»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності

«051 «Економіка»»
(шифр та назва спеціальності)

за магістерською програмою професійного за спрямування «Статистика бізнесу та державного управління».

(назва магістерської програми)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2017.

У роботі розглядаються теоретичні основи сутності та форм зовнішньоекономічної діяльності, розкрито поняття зовнішнього боргу та його вплив на зовнішньоекономічну діяльність країни. Здійснено статистичний аналіз експорту та імпорту товарів і послуг в Україні, структуру зовнішнього боргу; виявлено основну тенденцію розвитку зовнішнього боргу, зроблено прогноз.

За результатами дослідження зроблено висновок, що в Україні зовнішньоекономічна діяльність постійно розвивається, хоча й існують негативні тенденції в останні роки. Впродовж аналізованого періоду ситуація в зовнішньоекономічній діяльності формувалась під впливом негативної динаміки макроекономічних показників, постійно зростає зовнішній борг України. У роботі запропоновано шляхи переорієнтації державних запозичень.

Ключові слова: зовнішньоекономічна діяльність, експорт, імпорт, державний борг, динаміка, структура.

ANNOTATION

Gomonyuk A.V. "Statistical estimation of foreign trade of Ukraine"

Qualifying work on obtaining a master's degree in the specialty

051 "Economics"» under the master's program
(code and name of the specialty)

«Statistics of business and public administration»

(title of master program)

Odessa National Economics University. – Odessa, 2017.

The work deals with the theoretical aspects of the essence and forms of foreign economic activity, discloses the concept of the external debt and its influence on the foreign economic activity of the country. Statistical analysis of export and import of goods and services in Ukraine is conducted, external debt structure is revealed; the main tendency of development of external debt is shown, forecast is made.

According to the results of the study, it is concluded that in Ukraine, foreign economic activity is constantly evolving, although there are negative trends in recent years. During the analyzed period, the situation in foreign economic activity was formed under the influence of negative dynamics of macroeconomic indicators, the external debt of Ukraine constantly grows. The work proposes ways of reorientation of state borrowings.

Keywords: foreign economic activity, export, import, public debt, dynamics, structure.